

Regeringens proposition

1981/82:39

**om ändring i lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar,
m. m.;**

beslutad den 22 oktober 1981.

Regeringen föreslår riksdagen att anta de förslag som har tagits upp i bifogade utdrag av regeringsprotokoll.

På regeringens vägnar

BIRGIT FRIGGEBO

CARL AXEL PETRI

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås vissa ändringar i de regler i förvaltningsdomstolslagen som gäller länsrätternas behörighet och domförhet. Ändringarna är föranledda av den nya socialtjänstlagstiftningen och den föreslagna lagen om vård av missbrukare i vissa fall.

1 Förslag till**Lag om upphävande av lagen (1981:37) om ändring i lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar**

Härigenom föreskrivs att lagen (1981:37) om ändring i lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar inte skall träda i kraft.

2 Förslag till**Lag om ändring i lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar**

Härigenom föreskrivs att 14, 18 och 20 §§ lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar¹ skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*14 §²

Länsrätt prövar

1. mål enligt skatte-, taxerings-, uppbörds- och folkbokföringsförfattningarna i den utsträckning som är föreskrivet i dessa författningar.

2. mål enligt *barnavårdslagen (1960:97)*, *lagen (1954:579) om nykterhetsvård*, *utlänningslagen (1980:376)*, *smittskyddslagen (1968:231)*, *lagen (1970:375) om utlämning till Danmark, Finland, Island eller Norge för verkställighet av beslut om vård eller behandling och körkortslagen (1977:477) i den utsträckning som är föreskrivet i dessa lagar samt mål enligt 21 kap. föräldrabalken.*

2. mål enligt *socialtjänstlagen (1980:620)*, *lagen (1980:621) med särskilda bestämmelser om vård av unga*, *lagen (1981:000) om vård av missbrukare i vissa fall*, *utlänningslagen (1980:376)*, *smittskyddslagen (1968:231)*, *lagen (1970:375) om utlämning till Danmark, Finland, Island eller Norge för verkställighet av beslut om vård eller behandling och körkortslagen (1977:477) i den utsträckning som är föreskrivet i dessa lagar samt mål enligt 21 kap. föräldrabalken.*

3. mål enligt lagen (1980:1123) om offentlig insyn i säkerhetsarbetet vid kärnkraftverken.

18 §³

Länsrätt är domför med en lagfaren domare ensam

1. när åtgärd som avser endast måls beredande vidtages.

¹ Lagen omtryckt 1979:165.

² Senaste lydelse 1980:1125.

³ Senaste lydelse 1981:282.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

2. vid sådant förhör med vittne eller sakkunnig som begärts av annan länsrätt samt vid sådant förhör i ärende enligt utlänningslagen (1980:376) som begärts med stöd av 57 § samma lag.

3. vid beslut som avser endast rättelse av felräkning, felskrivning eller annat uppenbart förbiseende.

4. vid beslut om återkallelse tills vidare av ett körkort, körkortstillstånd eller traktorkort eller om vägran tills vidare att godkänna ett utländskt körkort, när det är uppenbart att ett sådant beslut bör meddelas.

5. vid annat beslut som inte innefattar slutligt avgörande av mål.

Om det inte är påkallat av särskild anledning att målet prövas av fullsuttent rätt, är länsrätt domför med en lagfaren domare ensam vid beslut som inte innefattar prövning av målet i sak.

Vad som sägs i andra stycket gäller även vid avgörande av

1. mål om utdömande av vite.

2. mål enligt bevissäkringslagen (1975:1027) för skatte- och avgiftsprocessen, enligt lagen (1978:880) om betalningssäkring för skatter, tullar och avgifter, om besiktning enligt fastighetstaxeringslagen (1979:1152), om handlings undantagande från taxeringsrevision, skatterevision eller annan granskning och om befrielse från skyldighet att lämna kontrolluppgift enligt taxeringslagen (1956:623),

3. mål om omhändertagande för utredning enligt 30 § barnavårdslagen (1960:97),

3. mål om omedelbart omhändertagande enligt 6 § lagen (1980:621) med särskilda bestämmelser om vård av unga och 8 § lagen (1981:000) om vård av missbrukare i vissa fall,

4. mål enligt uppbornds- och folkbokföringsförfattningarna med undantag av mål om arbetsgivares ansvarighet för arbetstagares skatt,

5. mål om uppdelning av taxeringsvärde enligt 20 kap. 15 § fastighets-taxeringslagen (1979:1152),

6. mål som avser ändring av taxerad inkomst med högst 1 000 kronor,

7. mål enligt skatte- och taxeringsförfattningarna i vilket beslutet överensstämmer med parternas samstämmiga mening.

8. mål om rättshjälp genom offentligt biträde i ett ärende hos en annan myndighet.

9. mål enligt körkortslagen (1977:477), om beslutet innebär att varning meddelas eller om det är uppenbart att ett körkort, körkortstillstånd eller traktorkort skall återkallas eller att ett utländskt körkort inte skall godkännas,

10. mål i vilket saken är uppenbar.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

20 §

Valbar till nämndeman i kammarrätt och länsrätt är myndig svensk medborgare, som är kyrkobokförd i länet och inte har fyllt sjuttio år.

Tjänsteman vid allmän förvaltningsdomstol, länsstyrelse, *länsnykterhetsnämnd* eller under länsstyrelse lydande myndighet, länsläkare, biträdande länsläkare, *socialvårds-konsulent*, lagfaren domare, åklagare eller advokat eller annan som har till yrke att föra andras talan inför rätta får inte vara nämndeman.

Tjänsteman vid allmän förvaltningsdomstol, länsstyrelse eller under länsstyrelse lydande myndighet, länsläkare, biträdande länsläkare, lagfaren domare, åklagare eller advokat eller annan som har till yrke att föra andras talan inför rätta får inte vara nämndeman.

Nämndeman i länsrätt får inte samtidigt vara nämndeman i kammarrätt.

Den som har fyllt sextio år eller uppger annat giltigt hinder är inte skyldig att mottaga uppdrag som nämndeman. Den som har avgått som nämndeman är inte skyldig att mottaga nytt uppdrag förrän efter sex år.

Rätten prövar självmant den valdes behörighet.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1982.

JUSTITIEDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1981-10-22

Närvarande: statsråden Friggebo, ordförande, Dahlgren, Johansson, Wir-tén, Andersson, Boo, Petri, Eliasson, Elmstedt, Ahrland, Molin

Föredragande: statsrådet Petri

Proposition om ändring i lagen (1971:289) om allmänna förvalt-ningsdomstolar, m.m.

---

1 Inledning

Bestämmelser om de allmänna förvaltningsdomstolarna finns i lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar (förvaltningsdomstolslagen). Till dessa domstolar hör regeringsrätten, kammarrätterna, länsrätterna och mellankommunala skatterätten. I lagen regleras domstolarnas organisation och behörighet liksom vissa frågor om förfarandet vid handläggning av mål och ärenden.

Socialtjänstreformen och det förslag till lag om vård av missbrukare i vissa fall som har lagts fram i prop. 1981/82:8 föranleder vissa följdändringar i förvaltningsdomstolslagen. Dessa ändringar bör nu genomföras.

2 Föredragandens överväganden

I 14 § förvaltningsdomstolslagen finns bestämmelser om länsrätternas behörighet. En länsrätt prövar, förutom mål enligt skatte-, taxerings-, uppbornds- och folkbokföringsförfattningarna, även mål enligt ett flertal andra offentligrättsliga författningar. Bestämmelser om länsrätternas dom-förhet finns i 17 och 18 §§ förvaltningsdomstolslagen. Enligt 17 § är en länsrätt domför med en lagfaren domare och tre nämndemän, om inte annat följer av 18 §. Bestämmelserna i 18 § anger i vilka fall länsrätten är domför med en lagfaren domare ensam.

Genom lag 1980:978 gavs 14 och 18 §§ förvaltningsdomstolslagen nya lydelse fr. o. m. den 1 januari 1981. Genom lag 1980:1125 gavs därefter 14 § ny lydelse som har trätt i kraft den 1 februari 1981.

Härefter har 14, 18 och 20 §§ förvaltningsdomstolslagen ändrats genom

lag 1981:37. Denna ändring är en följdändring till socialtjänstreformen och innebär en anpassning av förvaltningsdomstolslagens bestämmelser till socialtjänstlagen (1980:620) och lagen (1980:621) med särskilda bestämmelser om vård av unga (se prop. 1979/80:1, SoU 1980/81:15, rskr 1980/81:130). Lagen 1981:37 träder i kraft den 1 januari 1982.

Under våren 1981 aktualiserades en annan ändring av förvaltningsdomstolslagen genom ett förslag om besvärregler vid allmän fastighetstaxering. Denna ändring, som bl. a. berörde 18 §, avsågs träda i kraft senare samma vår. I prop. 1980/81:111 anfördes följande om hur den uppkomna situationen borde lösas (s. 92):

Genom en ändring av lagen om allmänna förvaltningsdomstolar (SFS 1981:37), som har utfärdats den 15 januari 1981, har 18 § lagen getts en ny lydelse som träder i kraft först den 1 januari 1982. Den lydelse av 18 § som nu granskats av lagrådet kan väntas träda i kraft vid en tidigare tidpunkt. Det innebär att lagen 1981:37 måste ändras före årsskiftet 1981/82. Eftersom det inte kan uteslutas att ytterligare ändringar behöver göras i lagen om allmänna förvaltningsdomstolar dessförinnan, anser jag emellertid att frågan om ändring i lagen 1981:37 kan bero till hösten. Jag har på denna punkt samrátt med statsrådet Petri.

Bestämmelsen i 18 § förvaltningsdomstolslagen har i enlighet härmed genom lag 1981:282 getts en ny lydelse som har trätt i kraft den 20 maj 1981.

I sammanhanget bör nämnas att förvaltningsdomstolslagen också har ändrats genom lag 1981:384. Denna ändring, som gäller mellankommunala skatterätten, har trätt i kraft den 1 juli 1981. Ändringen berör inte 14, 18 eller 20 §. Det bör också nämnas att ett förslag till ändring i förvaltningsdomstolslagen, som gäller 4 § och införande av en ny 4 a §, har lagts fram i prop. 1980/81:154 med förslag angående ändrade arbetsformer i högsta domstolen, m. m.

Härefter har frågan om ändring i förvaltningsdomstolslagen aktualiserats i prop. 1981/82:8 om lag om vård av missbrukare i vissa fall, m. m. Ändringen avser 14 och 18 §§. I propositionen anförts (s. 129):

Jag nämnde i lagrådsremissen att ändringar behövdes i 14 och 18 §§ lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar för att ange dels att länsrätt prövar mål enligt LVM (14 §), dels att länsrätten är domför med en lagfaren domare ensam i mål om omedelbart omhändertagande enligt 8 § LVM (18 § tredje stycket punkt 3). I samråd med chefen för justitiedepartementet förordar jag att dessa ändringar genomförs i annat sammanhang.

Av vad jag nu har redovisat framgår att de ändringar som bör företas i förvaltningsdomstolslagen är dels den ändring av lagen 1981:37 som anmäldes i prop. 1980/81:111, dels den ändring som föranleds av förslaget i prop. 1981/82:8. För att uppnå den nödvändiga samordningen mellan dessa ändringar och tidigare beslutade ändringar av de aktuella bestämmelserna kan olika lagtekniska lösningar övervägas. Jag har här, i samråd med chefen

för socialdepartementet, stannat för följande lösning.

Lagen 1981:37 bör upphävas. Samtidigt bör en ny lag om ändring i förvaltningsdomstolslagen beslutas. I den lagen bör sammanfogas samtliga ändringar som skall träda i kraft den 1 januari 1982. Den nu av mig förordade lösningen innebär att följande sakliga ändringar bör viddas i 14, 18 och 20 §§.

I 14 § 2 bör anges att länsrätt prövar mål enligt socialtjänstlagen (1980:620) och lagen (1980:621) med bestämmelser om vård av unga (jfr lag 1981:37) samt mål enligt den i prop. 1981/82:8 föreslagna lagen om vård av missbrukare i vissa fall.

I 18 § tredje stycket 3 bör anges att länsrätt är domför med en lagfaren domare ensam vid avgörande av mål om omedelbart omhändertagande enligt 6 § lagen (1980:621) med särskilda bestämmelser om vård av unga (jfr lag 1981:37) och 8 § den föreslagna lagen om vård av missbrukare i vissa fall.

Ändringen i 20 § innebär att begreppen länsnykterhetsnämnd och socialvårdskonsulent utgår ur andra stycket (jfr lag 1981:37).

De lagändringar som jag har föreslagit rör sådan lag som avses i 11 kap. regeringsformen. Innan riksdagen beslutar sådan lag bör enligt 8 kap. 18 § andra stycket första meningen regeringsformen lagrådets yttrande inhämtas. Jag finner emellertid att de frågor som omfattas av propositionen är av sådan beskaffenhet att lagrådets hörande saknar betydelse. Lagrådets hörande kan därför underlåtas med stöd av andra meningen i nämnda lagrum i regeringsformen.

3 Hemställan

Med hänvisning till vad jag nu har anfört hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen att anta inom justitiedepartementet upprättade förslag till

1. lag om upphävande av lagen (1981:37) om ändring i lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar.
2. lag om ändring i lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar.

4 Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att anta de förslag som föredraganden har lagt fram.

